

Velja v Ljubljani in

po pošti:

celo leto . . . K 180—
pol leta . . . 90—
tretji leta . . . 45—
za mesec . . . 15—

Za inozemstvo:

celo leto . . . K 240—
pol leta . . . 120—
tretji leta . . . 60—
za mesec . . . 20—

Uredništvo je v Ljubljani, Franciskanska ulica števil. 6/1.
Telefon števil. 360. — Upravištvu je na Marijinem trgu
števil. 8. Telefon števil. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 1 krono.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži za odgo-
vor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo. —
Rokopisi se ne vračajo.

Za Ameriko:

celoletno . . . 4 dolarja
polletno . . . 2 dolarja
četrtletno . . . 1 dolar.

Novi naročniki naj pošljajo
naročnino po nakaznici.

Oglašje se zaračunava po
porabljenem prostoru in sicer
1 mm visok ter 55 mm
širok prostor za enkrat 1 K
50 vin., za večkrat popust.

Jadransko vprašanje odstavljeno s sanremske konference.

Trst, 22. (izvirno poročilo.) Po zadnjih vestih iz San Rema je jadransko vprašanje definitivno odstavljeno z dnevnega reda sanremske konference. Najbrž se na posvetovanjih sploh ne bo nič omenjalo. Razloga za to je zelo različna; uradno bodo navedli kot vzrok, da sta oba glavna delegata SHS Trumbić in Pašić odsotna. Po zanesljivih informacijah pa je glavni vzrok v tem, da se naša delegacija žalibog ni mogla zediniti na enoten program.

Antanta in naš štraik.

Iz zanesljivega angleškega vira se nam poroča, da antanta zelo napeto zasleduje razvoj našega železničarskega štraika. Zanima jo zlasti tudi s stališča, da štraik onemogoči preskrbo Avstrije in posebnost Dunaja z živili. Položaj na Dunaju je katastrofalni, zato je odpomoč

Ker odpade jadransko vprašanje, bo dnevni red konference izčrpan precej kmalu. Je bilo namenovano iz konference zaključena že 27. t. m. To odkarvanje, ki želja ministrskih predsednikov, ki hočejo biti na kritični dan 1. maja doma na svojih mestih. Konferenca se bo nadaljevala majnika v Parizu, kjer naj se po splošni zahtevi vseh udeležencev državljkov vendar reši že tudi jadransko vprašanje.

najna in je antanta že odredila to-zadovolno intervencijo v Beogradu. Ako po potrebo, bo vzela pod svoje nadzorstvo na progi Trst-Dunaj vse one odseke, kjer bi bil promet njenih vlakov izpostavljen motenju. V Trstu se govori, da bi dobila mandat za to Italija v zvezi s Francijo.

VLAKI PROTI LOGATCU. — ŽIVILSKI TRANSPORTI ZA AVSTRIJO ZAGOTOVLJENI.

Vodstvo glavnega kolodvora tužne železnice v Ljubljani je včeraj že razpisalo prve vlake proti Logatcu. Ob 4. uri 52 minut je odšel z glavnega kolodvora prvi vlak proti Logatcu. Vozil je 10 voz. primorskih beguncev, ki so se vračali domov iz begunskega taborišča, iz Središča pri Ptuiu. Begunci so bili primorani vsled stavke železničarjev ostati v Ljubljani. Proti Logatcu je sledil ob 5. uri 25 minut tudi drugi lokomotiva s službenim vozom po žilivski vlak. namenjen v Nemško Avstrijo. Transporti žilivskih vlakov v Nemško Avstrijo so zagotovljeni. Danes sledi več transportov iz Logatca.

PRVI VLAK PROTI MARIBORU.

Iz glavnega kolodvora je včeraj ob 4. uri 15 minut odšel prvi vlak proti Mariboru. Obstoja je iz lokomotive, službenega voza in petih osebnih voz. Vozil je vse ono v Ljubljani vsled stavke zadržano osebje. Po dosedanjih službenih poročilih je nemoteno, brez incidenta došel v Maribor.

Boj za naše meje.

(Iz cikla »Prvo leto Jugoslavije«)

(Dalle.)

Radičeva stranka ima v Zagrebu svoje zborovanje, na katerem zahteva Radič samohrvatsko republiko. Vsa Dalmacija in Hrvatska ponovi silne protestne shode proti Lahom. Rumuni zahtevajo Banat, nemške čete napadajo štajersko severno mejo pri Radgoni. V Trstu izbruhne stavka železničarjev, slovenski župani odklanjajo laško uradovanje. Lahi aretirajo župane in železničarje, Nemški napadi na severni meji so odbiti. V Ljubljani se odpravi slovensko dramsko gledališče, vsled boljševiške in Radičeve agitacije priredijo delavci v Zagrebu shod in demonstracijo s klicem »živijo Lenin«. Shod zahteva osemurno delo, starostno zavarovanje, priznanje delavskih organizacij itd. Vlada ukrene obsežne varnostne ukrepe, navedenim upravičentim zavrnem pa ugodij.

Vsi ti dogodki si slede s kinematografsko naglico in neko sočasnostjo. Istočasno agitacija na Hrvatskem in na zasledenem ozemlju, demonstracije proti Lahom in »čiščenje« družbe, obramba na mejah, delavsko gibanje, razne tuje komisije, delna mobilizacija, vsak dan prihajajoča obila pa nasprotujoča si poročila z mirovne konference, vse to označa ono burno pričetno dobo, ko smo se motili iz kaotičnega vrtenja.

Kinematografski dogodki so si sledili še nadalje z isto naglico. Dal-

KRITIČNI POLOŽAJ NA REKI.

Bakar, 22. aprila. (izvirno poročilo.) Splošno senzacijo na Reki in v okolici vzbuja dejstvo, da je d'Annunzio kar nenadoma prekinil svoje v velikem štilu začete vojaške vaje in odpoklical vse oddelke na Reko. To je tem bolj sumljivo, ker prihajajo v mesto številne vladne čete, baje z nalogo, da zamenijo posadke ob demarkacijski črti. Zopet se trdovratno vzdržujejo vesti, da se pripravljajo d'Annunzio na odhod. Vestem ljudje tembolj verujejo, ker traja generalni štraik klub d'Annunziomovim nasilstvom v nezmanjšani meri naprej. D'Annunzio je pustil okrog 700 delavcev in delavk aretirati. Da bi vplival na prebivalstvo, je pustil razširiti vesti, da so štraik povzročili in z denarjem podprli — Jugoslovani.

ZIJ. V MARIBORU ZAČNE Z NORMALNO SLUŽBO.

Včeraj je zbor zaupnikov Zveze jugoslovanskih železničarjev podružnice Maribor od 2. do 5. ure popoldan zboroval, ter jo po vsestranskem živahnem razmotrivanju sklenil sledeče: 1. Finančna stran naše pragmatike je glasom brzojavke z dne 21. t. m. od centralnega odbora

ra v Beogradu ugodno rešena. 2. Železničarska stavka »Sveza« se je glasom izjave sodruga Perdana na javnem shodu v Ljubljani proglasila kot politična in dobila tako politično lice. Vsled tega stopi članstvo podružnice Zveze jugoslovanskih železničarjev v Mariboru na poziv centralne iz pasivnosti in nastopi takoj službo. Centralni odbor v Beogradu odklanja vsako odgovornost

za članstvo, ki se ne bi odzvalo pozivu.

DANAŠNJI VLAKI.

Tekom današnjega dneva vozijo iz Ljubljane naslednji vlaki: ob 6.27 v Maribor; ob 6.45 na Orenjsko; ob 8. na Dolenjsko; ob 10. v Zagreb; okrog 10, proti Logatcu; ob 18. v Kamnik.

Klerikalni boljševiki.

To specialiteto imamo v Sloveniji. Nastala je vsled dvojne politike klerikalcev, ki jedno govore, drugo pa delajo in ki so brez potrebe spravili državno avtoriteto v največjo nevarnost, odkar obstoji Jugoslavija. Dokler klerikalci niso bili na vladi, so nagajali vladi na vse načine in so z vsemi sredstvi pospeševali državi nevarno nezadovoljstvo. Treba se je samo spomniti, kako so duhovniki hujskali kmete. »Večerni list« je dosledno pisal v najbolj prostaskem tonu, vzbujal namizje instinkte, razširjal najbolj gorostasne laži in na debel uganjal politično verižništvo. Bil je tako glavni agitator za boljševike. Znano je dalje, da ima Breje intimne zveze z boljševiškim vodjem Vencajom in znano je tudi, da je vse one hujskade, ki so v Trbovljah hujskali, mesto da delajo, in ki so vsled tega bili odrušeni, obsojeni in izgnani, brzojavno poklical nazaj k rudniku in ukazal, da jih mora zopet namestiti. Istočasno, ko so na ta način iz kole strankarske slepote in samo zato, da nagajajo prejšnji vladi, gojili mržnjo proti državi in zastupljali vso Slovenijo, so se v Beogradu delali največje patrijote.

Sedaj se ta dvojna politika nadaljuje. Po vogalih so nabiti veliki oglasi, ki še bolj begajo javnost. Po svojem časopisju grozijo stavkajočim z največjo pestjo in pravilo, da je stavko treba »streti« itd. Kako pa izgleda ta močna roka v resnici? Sicer so prepovedali shode, toda le na papirju. V resnici se pa shodi vrše, kjer se komu poljubi, na njih se govori, kar kdo hoče. Organi deželne vlade stoje na teh prepovedanih shodih brezbržno in poslušajo, kako hujskajo. Celu v nemškem jeziku, ki ga naše uho ni več valeno. Demonstracije se lahko shajajo tudi pred vladno palačo. Tačas, ko vlad-

ni listi z ognjem in žveplom uničujejo delavce, se jim ti smejejo. Deželna vlada očividno tira staro klerikalno politiko.

Tudi napram delavstvu hoče sedaj izgledati klerikalna deželna vlada le kot neka papirnata oblast; zataj goni v ospredje vojaštvo, češ, sedaj je to militarizacija, ki je nismo ukazali mi, ampak Srbi. Tako bo mogel »Slovenec« pisati, kako Srbi aretirajo stavkajoče. Klerikalci izkoriščajo delavstvo napram Beogradu, ker se hočejo izkazati s papirnati grozečimi članki, kako velika je njihova energija. Istočasno izkoriščajo vojaštvo, ki ga hočejo potisniti v ospredje, da si potem sami umijejo roke in še nadalje trdijo, da so »ljudska« stranka.

Posledica klerikalne politike je, da se železničarska stavka razvija v generalno stavko. Posledica klerikalne politike je, da je sporazum vsak dan težji, mesto da bi že bil dosežen. Sedaj, ko so najpoprej s strankarskim izrabljanjem stavke in izrabljanjem vojaštva poostrihli konflikt tako, da je postal državna nevarnost, sedaj delajo odgovornega vsakogar drugega, samo ne sebe. Njim gre le za vlado, prav nič jim pa ni za ljudstvo ali za državo. Zato jim je tudi vseeno, da so začeli groziti z baionetom, mesto da bi se stvarno bavili z zahtevami stavkajočih. Namesto da vzamejo stavki politični značaj, so šele prav hiteli, da podprejo komuniste v njih stremelju. Po tej poti jim ne moremo slediti. Danes je država v nevarnosti z dveh strani. Mezdno vprašanje je treba rešiti. V političnem oziru se pa moramo ravnatoako rešiti komunističnih preukuhov kakor klerikalnih reakcionarjev. Edno sredstvo za to je: vlada narodne nesreče, vlada Protič-Koroščeva mora takoj izgnati in napraviti mesta dru-

gi vladi, ki bo znala vzdržati ravnotežje med mezdinimi zahtevami in možnostjo in ki bo izvedla konec stavke, pozneje na volitve, ki imajo pokazati pravo ljudsko voljo in ki bodo pomele z onimi, ki žrtvujejo državo klerikalni ali komunistični diktaturi. aa.

Pojasnilo.

Maribor, 20. aprila.

Železničarska stavka se nadaljuje in odredbe dravske divizije ter vse druge vabe ne pomagajo nič. Železničarji stavkajo naprej.

Marsikdo se vprašuje, kje pa je »Zveza jugoslovanskih železničarjev«, ta neustrašena garda naših železnih cest, ki je tako hrabro stala na braniku domovine ob razsulu stare Avstrije. Kje je »Zveza«, ki le strmoglavila politično stavko nemških soc. demokratov v Mariboru?

Kje je »Zveza«, ki je na vrhu nemških tolp in zopetni osvobodilni Koroške delala čudeže v korist domovine?

Zakaj sedaj ta »Zveza«, ne da bi bila proglasila stavko, tudi stavka?

Edin odgovor na vsa ta vprašanja je: politična strast dosedanjih vladnih krmilarjev, politične mahinacije od ene in druge strani so »Zvezo« za enkrat ubile, vzele so ji up in vero v to, da se strokovno delo sploh upošteva, da se požrtvovalnost kdaj nagradi.

Praktičnih zgledov je nešteto; evo jih par:

V zimi od leta 1918 do 1919 so »Zvezarji« imej čast stanovati v Ljubljani in v Mariboru v vagonih, tam zmrzovati, nakopati si bolezi, pokvariti obleko in opraviti mednarodni politični stavkarji zmocenci itd. pa so bili vsled »mednarodnega« človekoljubja pridržani v nobnih stanovanjih.

Povodom politične stavke Koroščevo so mednarodni sabotniki železnice, pretepalci Zvezarje, hujskali proti Zvezi kakor proti steklenemu psu, ker je požrtvovalno — jela v korist domovine. In obračun? Zvezarje so prestavili v Slavonijo, politične stavkarje pa so pustili na starih nobnih mestih, saj niso nič hudega storili.

Draginske doklade, veljavne od novembra l. l. so se določile po skrupulaci komunistov, ki so najprvo politiki, potem šele strokovniki,

volunov. V Maribor pride laška nadzorovalna komisija. V Ljubljani se prične z delom za otvoritev slovenskega vseučilišča. Na ogrski meji se začne spopadi z madjarskimi mejnimi četami, koncem februarja pripe službeno poročilo, da je mednarodna blokada proti nam dvignjena. Italija hermetično zatvori svojo demarkacijsko linijo za vsak promet.

Amerika pošlje Jugoslaviji živila, toda Lahji zaplenijo prve pošiljave. Antantini admirali na Jadranu se sestanejo v Splitu. Na koroški fronti se Nemci ojačujejo s svežimi četami in ropajo. Lahji prepuste Nemcem progo Tržič-Rateče. Pri prihodu v Ameriko izjavi Wilson, da veruje v stremeljenje Čehov in Jugoslovani.

Vlada ustavi Radičev list radi njegovega protidravnega pisanja. Uvede se prost promet za žito, krompir, seno in slamo v notranjosti države. Koncem februarja se obči jugoslovansko-laški spor poostri z majhnim incidentom, ker je dravska divizijska oblast izgnala iz Ljubljane laške oficirje in vojake, ki so z izgovorom da skrbje za preskrbo z žilivili, pri nas veržili in šplonirali. Pričetkom marca se je vrnil regent Aleksander iz Francije v domovino. Angleški odposlanec medzavezniške komisije polkovnik Baker si je prišel ogledat trbovelski rudnik in velika deputacija prekmurskih Slovencev je prišla v Ljubljano pozivat, naj naše čete zasedejo to našo severno pokrajino in jo rešijo madjarskega franstva. V Parizu se je otvorila

jugoslovanska umetniška razstava, v Beograd je došel angleški kardinal Burne ter nato obiskal tudi Zagreb in Ljubljano. S koroške meje je takrat prišla vest, da nameravajo Nemci iznova napasti. V Zagrebu je pričela prva velika stavka, ki pa ni bila delavstva, marveč bančnega uradništva. Mirovna konferenca je sklenila imenovati medzavezniško komisijo, da preišče ljubljanske dogodke. V Zadru in Splitu priredijo Lahji velike protihrvatske izgrede. Radičevi pristaši priredijo vsled hujskanja svojega vodje demonstracije, ki jih policija razžene. Amerikanci zapuste Reko, Italijani zasedejo Split. »Čiščenje« raznih avstrijskih ostankov se energično nadaljuje v Bosni. Istočasno se uvedejo ostre kazni proti tlhopapcem in povsod potroji in izmenjajo mejne straže.

Sredi marca so zopet pričele borbe na Koroškem ter pritožbe iz zasedenega ozemlja. Istočasno je pa nanovo vzplamtelo veliko protestno gibanje proti Lahom vsled neugodnih vest, ki so pričele prihajati iz Pariza in prišlo je do silnih demonstracij v vseh večjih mestih, v Beogradu in Ljubljani, Celju, Mariboru, Skoplju, Sarajevu in drugod. V nekaterih mestih so se demonstracije ponovile po večkrat, ravnatoako pa tudi demonstracije proti Radiču v Zagrebu, kjer je njegovo rovanje pričelo vzbujati odpor mladih. Takrat je v Ljubljano prišla komisija štirih generalov in narodna predstavništvo slovensko izjavilo, da

zahtevamo za sebe na podlagi narodnostnega načela Trst, Gorico, Istro, Reko, Koroško, Prekmurje in Dalmacijo. Prišlo so vesti o revolucionarnem razpoloženju in nemirih v Italiji ter o ponovni Wilsonovi intervenciji v naš prid, istočasno se je odkrila precejšnja nemško-komunistična zarotniška propaganda v Mariboru. Na Kras je prišla angleška komisija, v Zagrebu se je pa razvil močno uradniško gibanje za štraik, ki je takoj izzvalo spor uradniške organizacije z vlado.

V zvezi z dosedanjim Radičevim rovanjem je na takšen način vodeno uradniško gibanje postalo nevarno za javni red, zato je vlada morala nastopiti s prepovedjo. Istočasno se je izkazala potreba zapred Radiča in nekaj njegovih tovarišev. Glavni vzrok za Radičovo aretacijo je pa bil, ker se je izvedelo, da je svoječasno izročil v Zagrebu francoskemu generalu Tranleju spomenico, v kateri zahteva, naj bi antantine čete zasedle Hrvatsko in jo tako rešile Srbom ter zagotovile posebno hrvatsko konstitucijo, ki bi se izrekla za samostojno hrvatsko republiko.

To spomenico je francoska vlada izročila naši vladi. v čemur je bil podan dokaz, da je Radičovo rovanje naperjeno proti sedanji obliki države. Vrhutega se je doznalo, da je Radič enotavano konferenco z nekimi Morpurgom, šefom laške splošne v Trstu, in je pošiljal tudi svoje odposlance

predlogi čisto strokovne »Zveze« so se vrgli v koš. Tako je bilo, odkar obstoji naša država.

»Zveza« ni niti mislila na stavko, ker se nahaja ravno v pogajanjih z vlado v svrhu uveljavljanja pragmatike. Komunisti so to začutili in prišli v ugodnem trenutku narasle dražnje in drugih nezgodnosti s stavarstvom pučem. Zvečer shod, nekaj razburjenih govornikov. Zvezarji ne pridejo do besede in par oseb brez glasovanja proklamira stavko. Kdor ne parira, bo tepen, ker je izdajalec.

V temu ozračju naj bi pa nastopil kak že desetkrat prevaran »Zvezar« in ljudem dopovedoval, da je moka zaračunana po 15 K na dehelu od Žitnega zavoda pravzaprav še pre poceni in da imajo železničarji še prevelike plače. Ne gospoda, tako ne gre. Posebno ob takem času to ne gre, ko je po poldrskem letu narodne svobode, slovenski delavec ostal delavec, tuje drugorodce pa je ostal iz človekoljubja predelavec in moister tam, kamor ga je postavila Avstrija.

Ako je bila to pot tudi Zveza poštena v stavko, ni temu kriva Zveza, temveč vlada sama. »Slovenec« naj rade svoji vladi očita, da ne dela v interesu domovine. Zveza, ki te že veliko doprinesla na oltar domovine, tako očitanje odločno zavrača. — Zvezar iz Maribora.

Stavka.

Položaj v Ljubljani. Zunanja slika štrajpa se je včeraj precej spremenila. Na kolodvoru se vrača življenje, vedno česče se čujejo rezki žvižgi lokomotiv. Vse od slabega vremena so odpadli običajni shodi pod milim nebom. Zbirali so se sicer v Tivoliu, a le v manjših merah; razpoloženje ni niti zdaleka tako bojevit, kakor dosedaj. Dež vpliva na dušo štrajkajočih.

O generalni stavki včeraj ni bilo sleda. Življenje v mestu je bilo povsem normalno. Tujci izpraznjujejo polagoma hotele in prenočišča.

Odhod prvega vlaka iz Novega mesta. Novo mesto, 20. aprila. (Izv. poročilo.) Ko je danes ob 18. uri odšel prvi vlak iz Novega mesta, je tu zavladalo veliko navdušenje. Še večje kot za časa otvoritve proge. Številno občinstvo z županom na čelu je pozdravljalo narodne železničarje, ki so šli kljub terorju razdražljivih elementov na delo.

Povratek gorenskega vlaka. V sredo so formirali vlak, ki je prišel iz Gorenjskega, zopet za nasprotno smer. Pred odhodom vlaka z južnega kolodvora se je nabralo na prehodu Dunajske ceste velika množica stavarstvom in ženskami in otroci. Zabrani so hoteli odhod vlaka na Gorenjsko. Vsa pomirjevanja s strani orožnikov in policije so bila brezuspešna. Ko je bila situacija že precej kritična, je prišel oddelek vojaštva, ki je stopil v fronto proti stavarstvom. Stavarstvom je zadostoval pogled na voake in že so zbežali na vse strani. Vlak je nemoteno odšel z južnega kolodvora. Ko se je pomikal iz železnicega kolodvora proti Dravljani, so prileteli iz bližnjih železniških hiš stavarstvi s svojimi družinami in dvigali pesti proti vlakom in vpijli: »Ti prokleti Zvezarji!»

Ali je železnižarska stavka — politična? Včeraj smo zabeležili izjavo komuniste Perdana o politični stavki na shodu železnižarjev v Taškarcem borstvu. Kakor smo izvedeli, se je vršil prizor približno takole: Perdani je izjavil: »Dosedaj smo vodili samo mezdno borbo. Ker pa nam je

vlada vsilila politično borbo, smo jo tudi nastopili. Živel Lenin! Živela sovjetska republika!« — Sledilo je primerno odobravanje. Marcel Zorger, ki se skriva pred aretacijo, je skušal to izjavo omiliti in nje veliki vtis udušiti. Tako je za Perdano le demagogična izjava, češ, da je stavka le mezdna značaja, rekoč: »Mojemu predgovorniku je ušlo nekaj iz ust. Kar je pa naj ostane.« Zatem je skušal orisati stavko kot mezdno, obenem pa je očrtoval življenje v sovjetih.

Aretacije železnižarjev. Tekom zadnjih dni je bilo aretiranih večje število železnižarjev, proti katerim bo uvedlo državno pravdnitvo kazensko preiskavo. Tako je bil včeraj aretirani strojevodja državne železnice Ivan Ošabec zaradi nevarne grožnje. Ošaben je grozil ženi strojevodje Breskvarja, da jo ubije, ker je nien moč peljal prvi vlak proti Jesenicam. Dali je aretirani strojevodja Čepelnik. Dne 19. t. m. je prišlo pod njegovim vodstvom več železniških uslužbencev v blaginjske prostore glavnega kolodvora ter z odločnimi gestami zahtevalo, da se mora blagajna takoj zapreti. Uradnišvo je omenilo, da morajo še blagajno zaključiti in denar prešteti. Tega niso dovolili. Uradniki so se morali udati ter so pod pritiskom zaprli blagajno. Proti Čepelniku in drugovom je uvedena preiskava.

Mal izprednikl. Naučih so se iz evangelija Zorger et cons. Na shodi so jim podalali nauke, kako nastopiti proti onim, ki se odzovejo v službo. Dne 21. t. m. je hotel iti nadstevodnik Ivan Mrak v službo. Prišedšega do Putrjarja, so ga ustavili neke ženske, ter ga začele posoviti: »Svinja! Izdajalec! Nikamor ne greš! Moral se je obrniti ter oditi na svoj dom. Ženske pa za njim: V njegov dom je kmalu pridvela večja skupina žensk, ga začela posoviti, zmerjati in pljuvati. Poskodovala niso nobenih stvari. Med vsemi sta se naihili odlikovali: Marija Slamšek in Marija Šprogart ter neki privatni uradnik.

Stični Marcel Zorger. Kar čez noč je postal slaven strojevodja južne železnice Marcel Zorger. Mal mož, a agilen komunistični agitator. Okoli svoje glave si zna spletati lavorice demagoške popularnosti. Ker je na shodih v romantičnih kotlinah Rožnika pod hrasti govori proti pozivu volaških oblasti, ker je dal nasvete, kako se izogniti orožni važi, je bilo proti njemu izdano povelje aretacije Reserda linak, nekdanji avstrijski kornar Zorger pa ni tolik linak, da bi z bistrim okom stopil pred oblast. Pravčasno se je izmuznil. Kot ubežni kralj, ki je blisk izvenil, se potika okoli Doma ne sni. Sedaj je izdana proti njemu tirilica.

Dogodki v Subotici.

Iz sedanjega komunističnega glabanja v naši državi bi radi skovali kapital Madžari. Takoj po poglasitvi železnižarske stavke, je prišlo v Subotici do krvavih spopadov med madžarom in žandarmerijo. Preiskava, ki je sledila dogodkom, je pokazala, da gre za obirno zasnovano zaroto proti naši državi.

Omotno in moralno podpirani od Horthyja. so hoteli subotički nacionalisti s pomočjo komunističnih elementov uprizoriti državni prevrat, ki naj bi imel za posledico odcepitev Bačke, Baranje in Banata od našega kraljevstva.

V Madžarski obstoja »Liga za vzpostavitev historičnih mej krone

sv. Stefana«. To društvo hujska prebivalstvo v bivših ogrskih pokrajinah k uporabi v maščevanju. Poslužuje se Madžari vsakovrstnih sredstev. Kajpada jim je bil zato nadsva dobrodošel železnižarski štrajk. Agenti Horthyja so računali, da ostanejo naše čete v Subotici in v bližnjem ozemlju od ostalih krajev Jugoslavije odrezane, vsled česar bodo prisiljene k umiku. Potem bi te kraje zasedla Horthyjeva vojska.

Madžarska nakana se je krvavo ponesrečila. Poskus upora je bil za dušen v hipu. Varnostna oblast, ki preiskuje zgodovino te vstaje, je izgnala že nekaj agentov čez mejo na Madžarsko.

V zunanjem svetu bodo subotičke dogodke razkrinkali po madžarski navadi za upor lastnih državljanov. Toda kdor pozna madžarske irredente, bo sam vedel, koliko se sme plačati na ta račun. Kakor povsod v državi je se sedaj izkazalo tudi v Subotici, da imajo pri poskusu nemirov svoje prste vmes tuji elementi, katere le treba s koreninico vred iztrebiti, če hočemo, da bo ozračje v naši državi čisto in zdravo.

Beleške.

100.000 K.

Kristanova »Nakupovalna zadruga« je dobila od vlade, v kateri je bil še Kristan minister, večmilionsko denarno podporo, dočim sta si izprosil obe narodni zadrugi konaj po 1 milijon. Najpomembnejša organizacija »Nakupovalne zadruge« je »Konsumno društvo za Slovenijo«, na njo je odpadlo torej tudi največ državne podpore. Isto konsumno društvo pa je podarilo iz svojih sredstev in na Kristanov predlog 100.000 K podpore za stavkujoče železničarje, da bodo lažje vzdržali v svojem boju proti državi.

Redka komunistična požrtvovalnost.

Komunistični organizator sodrug Petrič je imel lani mesečne plače 137 kron. Od tega je prihranil toliko, da je zgradil lično in udobno hišico. Kakor čujemo, se hoče ta vzorni sodrug ravnati pokomunističnem manfestu in ustanoviti v Rožni dolini kolonijo za otroke stavarstvom železnižarjev. V to svrhu hoče posvetiti najprej svojo lastno hišo in tako začeti posnemati ruski vzgled. Čujemo tudi, da so revniški sodrug na to požrtvovalnostjo mnogo bolj navdušeni, nego sodrug Petrič sam.

Tudi uradniškim rodbinam...

Generalni komisariat za promet in turistično priporočila razna letovišča, med drugimi zlasti Kranjsko goro, češ da bo vsled cenejše prehrane dostopna tudi uradniškim rodbinam. Ubog slovenski uradnik! Bled, Bohinj, Slatina, — vse to ni več za tebe ampak samo še za visoko gospodo, za verižnike in goste iz tujine. Ti pa bodi zadovoljen, če se Ti posreči, da prideš za par dni sploh kam iz mesta. Tako mislijo drugi, oni srečni. A mi, uradniki, delavci in vsi nižji sloji ne mislimo tako. Naše mnenje je, da so vsa letovišča prav tako za nas vse, kakor za navliše kroge, in da ima tovarniški delavec do Bleda isto pravico kakor njegov ravnatelj. In naše mnenje je tudi, da bomo kmalu dočekali, da se bo sprehajal nižji uradnik poleg svojega ministra po obrežju znanega morskega letovišča. Takrat bo rešen del socialnega vprašanja.

Lepe ministre imamo. Minister za agrarno reformo hodi večerjat k veleposestnikom. Minister za želez-

nice Korošec se tri mesece ni briga za železniške zahteve, nazadnje se je pa skril za generalom. O ministru Šurminu je pa v sredo, na četrti dan stavke, službeni dopisni brad javil,

da je ta mož v ministrskem svetu interpelliral, to je, stavil vprašanje radi stavke. Bog zna, ali že vedo vsi klerikalni ministri, da imamo stavko? Mogoče bo še kdo stavil vprašanje!

Jugoslavija.

Zanimiva sela zagrebškega mestnega sveta.

Zagreb, 22. aprila. (Izvirno poročilo.) Župan Delić je sklical kljub temu da je ban njegovo volitev slišal, sejo mestnega sveta. Ban je sejo seveda preneval, a kljub temu se je sešlo nad polovico mestnih svetnikov. Vlada ni pustila mestne posvečevalnice odpreti, zato so se sestali navzoči v županovi pisarni. Župan je sejo otvoril, proglasil sklepčnost in prečital vladni dopis, s katerim se sestra županova volitev. Mestni svet je sklenil soglasno, da dopis ne vzame na znanje. Ta hip je stopil v dvorano policijski komisar dr. Vragović z obojeno policijsko patruljo in pozval odbornike naj zapuste dvorano, ker jih bo moral sicer s silo razgnati. Prišlo je do zelo napetega položaja, ki ga je rešil župan, slednjič s tem, da je izjavil, da je dnevni red izčrpan in zaključil sejo.

Uradno poročilo o včerajšnjem prometu.

Danes sta na državni železnici vozila po en vlak na Gorenjsko do Jesenic in na Dolenjsko do Ruvnarcev in po eden v nasprotni smeri. Z južnega kolodvora je šel ob 16.15 osebni vlak brez incidenta v Maribor. Dva vlaka sta se odpejala in dospela v Logatec. Mir in javni red se v splošnem ni kalil.

Wallisch ni izgnan.

Naš mariborski poročevalec nam na tozadevno vprašanje sporoča, da tajnik maribor. socialistične stranke Wallisch ni izgnan, kakor poročajo ljubljanski listi.

Stavka na Hrvatskem.

LDU Zagreb, 22. aprila. Položaj v področju zagrebške železniške di-

Razna poročila.

Amerika v San Remu samo opazuje.

LDU Washington, 22. aprila. Državni departament je dal ameriškega poslaniku Johnsonu v Rimu nalogo, naj prisostvuje konferencam v San Remu kot uradni opazovalec za ameriško vlado ne da bi se udeležil pogajanj ali sklenanj.

Sprememba mira z Nemčijo.

LDU Pariz, 21. aprila. Poseben poročevalec lista »Intransigeant« v San Remu trdi, da je konferenca odložena, mirovno pogodbo versailleško izpremeniti v toliko, da se takoj določi skupna vsota vsega, kar ima Nemčija za odškodnino plačati v denarju in v blagu. Določitev te skupne vsote dela velike težave. O tem se bo razpravljalo v sredo. Pozvanih je mnogo strokovnjakov. Prejkone se bo v San Remu določila ta vsota.

Evropske posadke v turški Aziji.

LDU San Remo, 21. aprila. Konferenca nadaljuje razmatranje pogodbe s Turčijo. Dosegel se je spozrazum glede tega, da bodo imeli za veznik 24 divizij v Turčiji. Venizelos je izjavil, naj se zaveznikom da armada 100.000 mož na razpolago. Vrhovni svet je sprito težko sklenil odgoditi ustanovitev neodvisne Armenije. Turško-francosko-angleška komisija bo premotrila možnosti uresničenje tega načrta.

REVOLUCIJA NA ERDELISKEM.

LDU Veliki Beckerek, 21. aprila. »Szegedi Naplo« prinaša vest iz Velikega Varadina, da so Julie Mania, Julie Daniel in Alexander Valda-Volvod, bivši romunski ministrski predsednik, proglasili odcepitev Erdelja od Velike Romunije in proklamirali to pokrajino kot neodvisno republiko pod imenom »Transilvanija«. Po vsem Erdelju je proglašeno obsedno stanje. Volaštvo je pripravljeno. Ob lasti pripravljalo vse mogoče korake, da to nevarno gibanje udušijo.

BORZA.

LDU Curih, 21. aprila. Berlin 9.25, Pariz 33.50, Milan 24.60, Praga 8.95, Zagreb 3.30, Budimpešta 2.45, Dunaj 2.65.

LDU Dunaj, 21. aprila. Nemške marke 389, romunski lei 335, švicarski franki 3675, francoski franki 1250, italijanske lire 950, angleški funti 840, ameriški dolarji 290, madžarske žigose krone 95-110, čehoslovaške krone, manjši bankovci 350-375, novi dinarji 575-625.

LDU Zagreb, 22. aprila. Dolarji 14600-15000, avstrijske krone 68-69, francoski franki 1110, nemške marke 265-270, švicarski franki 3000, lire 710-750.

MILAN SKRBINŠEK:

Odgovor.

(Konec.)

Škoda, da z obzirom na ta člana, ki sta še v vašem ensembli, ne morem imenovati imen. Ali tudi za to še pride prilika. Pa je tudi verjetno, da ste jih izrekli, kajti s temi vašimi besedami se čisto sklada dejstvo, da ste ob priliki, ko sta se dva člana upirala nastopiti ko sta morala zadnji trenutek zaradi obolevnosti dveh drugih uskočiti, češ, da ne znata čisto nič ulog, se strinjali z zahtevo režiserja, da naj gresta z ulogami v rokah na oder in bereta!

Z obema rokama podpišem še enkrat vsa ona citirana mesta iz najbližjih pogovorov. Da so se vršili »vednole« (vaši) pisarni, kakor pravite, na stvari nič ne izpremeni. Če vam ne prija izraz »predbacivanje«, pa recimo, da sem kritiziral vaše delo, in to vam odkrito v obraz. Samoočebni umevno je, da sem se vedel dostojno, kakor pravite. To vam bo vsak verjel, ki jebral moje

članke. Vi pravite, da sem v svojem kritičnem članku trdil, da igrate sam »šund«. To je zavilanje. Rekel sem le, da se je drama »Na Pologu« po krivdi režije igrala tako, da je izgledala kakor »šund«. Kar torej govorite o »Tatu« v hoteli napačni zvezi s to označbo odpade. Da pa »Tat« po vrednosti ni primeren za vzporeditev na našem gledališču, trdim še danes. Vi veste čisto dobro, da sem govoril »po vrednosti neprimerne« dramatičnih delih le z ozirom na repertoar, ki bi ga naša drama morala imeti. Kar je primerno za Pariz ni primerno vedno tudi za nas. Da ta moja sodba o tej drami ne izvirja morda iz namenov, ki mi jih vi podkavate v mojem kritičnem članku, naj vam služi kot dokaz dejstvo, da v Beogradu nisem hotel gostovati v vlogi moža v tej drami z motivacijo, da mi je stvar pre malo vredna. In intendant beogradskega gledališča se niti najmanj ni čudil tej moji sodbi.

Ista reč je z Jules Renardovim »Korenčkom«. To, da sta nastopila v njej Suzanne Després in Antoine.

stvari ne izpremeni. Tam je mogoče ravno nastop Suzanne Desprésjeve bil razlog, da se je drama uprizorila, in je tako uprizoritev bila mogoča že zaradi tega dogodka. Da se pri nas vse preveč hočemo ravnati po Parizu, Berlinu itd., je dokaz ravno naša uprizoritev »Korenčka«, kjer je naslovno vlogo tudi igrala igralca, namesto igralca. To je bilo čisto napačno že v principu, ker je nesmiselno zasesti možko ali jasko vlogo z igralko. Glavni pripomoček k uplvi uprizoritve dramatičnega dela je flužija, ki jo moramo poskusiti ustvariti z vsemi sredstvi, ki so nam na razpolago. To, da igra možko vlogo ženska, pa flužijo naravnost ruši. Vrhutega pa je še igrala naslovno vlogo »Korenčka« pri nas igralca, ki je lahko dobra »Židana Mici«, a je čisto neprimerna v vlogi te vrste, kakor je »Korenček«. Neprimerna igra in še nemogoča maska vrhutega! Če ste prepričani, da je »Korenček« literarni biser, g. članar, imate tudi dolžnost ga kot takšnega spoštovati ob priliki njegove uprizoritve. Ta uprizoritev, to je »sramota, ki je ostala

med nami!

Sicer pa sem pričakoval od vas, da boste branili svoj repertoar, posebno pa dela, ki sem jih označil kot po svoji vrednosti neprimerne za uprizoritev na našem odru, z argumenti, ki izvirajo iz vašega lastnega prepričanja o vrednosti teh del. Saj to je ravno tudi eden tistih momentov, ki negirajo vašo zmožnost za vodstvo naše drama. Mož, ki stoji na tem mestu, mora imeti odločne, ostro začitane, samosvoje nazore in čisto lastno in neomajno sodbo o delih dramatične literature, ker samo tako bo zmožen dati svojemu programu ono smoteno smer, ki je za sistematično vzgojo občinstva in njegovega ensembela potrebna. Kdor se sklicuje brezpogojno na sodbo drugih, bo taval zdaj sem zdaj tja, vedno pod vplivom dotične avtoritete, ki to je slučajno srečal v labirintu najrazličnejših največkrat si nasprotnojočih recenzij.

Pariz bi nam smel biti sploh najmanj vzor za naš repertoar. Našemu občinstvu je primernejša kreпка in zdrava hrana. nariskano moreš in

smeš nuditi tudi parfimiranih bonbonov! Ne zavijte spet in ne recite, da sem dejal, da sta »Tat« in »Korenček« parfimirana bonbona.

Zvit je konec vašega podlistka, gospod članar. Govorite o članku »Naša drama, igralci in kritika« ter pravite, da je prepisan iz Hagemannove knjige »Der Mime«. Ne poveste pa, da v tem odstavku ni več govora o meni, temveč o nekem drugem igralcu, ki je pisal ta članek. In tako se vam je posrečilo, da ste vsaj mimogrede vzbudili v javnosti sum, da svoje članke prepisujem iz knjig in se iščem s tujim perjem.

No, s tem mojim odgovorom je vam tudi to orožje vzeto iz rok. Sicer pa, kdor jebral moj kritični članek in vašo opazko, da vam pisec gorilmenovanega članka daje laskavi naslov »lajlika-idealista«, mora že iz tega sklepati, da onega članka nisem priobčil jaz, ki se ne bi mogel nikdar tako daleč spozabiti, da bi vas o gledaliških stvarih zval idealista!

Dnevne vesti.

Ljubljana.

Sedanje izjemne razmere, v katerih živimo, izrabljajo gotovi elementi v to, da razširjajo, posebno po deželi, kamor ne dosežejo časopisi, nainverjetnejše vesti, katere se seveda, dajo le težko ali pa sploh ne dajo kontrolirati. Mislimo, da bi bila najuspešnejša sredstva proti takim huiškačim glasovom kratka situacijska poročila, ki na bi jih deželna vlada pošiljala glavarstvom in drugim oblastvom v obliki okrožnic, kar bi se lahko izvršilo telefonskim ali brižničnim potom.

Dr. Lemež odpuščen iz državne službe. Kakor nam poročajo, je deželna vlada odpuščala iz državne službe dr. Lemeža, vodjo slovenskih komunistov.

Kdo je Zorja? Večerni list piše: Jaka Zorja je 1. 1914 ob izbruhu vojne prišel kot korporal k 2. nadomestni stotnici 5. domobranskega polka v Pulj. Tam se je ta komunista takoj izjavil prostovoljno na fronto proti Srbom. Zato je bil povišan za narednika. Kot tak je s palico pogajal vojake v smrt. Ko je bila uničena 1. marškompanija, je prišel nazaj v Pulj. Tam je bil inštruktor rekrutov. Ker pa je bil z moštvo presurov, so ga poslali na rusko bojišče. Tam je bil dodeljen 2. feldkompaniji istega polka. Tudi tu je s palico do krvavega pretepa Slovence, ki še danes morejo pričati o teh činih se danega komunista. Tako je brez potrebe po krivdi Zorje marsikateri Slovenec našel svojo smrt. S to svojico nečloveške surovosti si je zaslužil veliko in malo srebrno ter bronasto hrabrostno medaljo. Ko pa je prišel na čelo te nesrečne stotnice stotnik Herbst, ki je bil sicer Nemec, a so se mu smilili, je Zorja moral iti. Začel se je pogajati za oprostitev kot železničar, kar se mu je 1. 1916 posrečilo. Kot železničar je postal takoj verižnik. — Pristojen je v lstru.

Vodja mariborskih komunistov Wallisch izgnan iz države. Kakor poroča »Večerni list«, so izgnali predvčerajšnjem iz države vodjo mariborskih komunistov Wallischa, ki je dospel iz Mažarske. Delal je baje v tuli službi proti državi.

Vodja beogradskih komunistov aretiran. Predvčerajšnjem so oblasti prilele vodjo komunistov dr. Živka Toralovića.

Jubilej Janka Lebara. Te dni je obhajal svoj jubilej — 50 letnico svojega pisateljevanja mladinski pisatelj g. Janko Leban. G. Leban, po poklicu učitelj, je rodom Gorican. Rojen je bil 1855. v Kanalu na Goriškem. Služboval je kot ljudskošolski učitelj v raznih kraji na Primorskem. Sedaj živi kot upokojenec na Bukovici pri Škofji Loki. Bil je jako plodonosen mladinski pisatelj, pisal pa je tudi druge stvari. Sodeloval je pri »Ljubljanskem Zvonu«, »Dom in Svet«, pri »Učiteljski«, »Tovarišu«, v »Slov. Učiteljski«, »Educatu« itd.

Društvo slovenskih leposlovcev se je ustanovilo te dni v Ljubljani. Društvo je strokovnega značaja. Vsi oni leposlovci, ki še niso priglasiili svojega pristopa, naj store to čimprej.

Francoski visokošolci pridejo v Ljubljano. Kakor poročajo, je prišel ljubljanski župan dr. I. Tavčar pismo združenja »Amicale Franco Jugoslave« z univerze v Montpellieru, ki naznanja, da napravilo člani tega združenja Francozi in Jugoslaveni, ob koncu tekočega leta potovanja po večjih jugoslovenskih mestih. Natančni čas prihoda je še neznan.

Nov list začne izhajati v Beogradu. Čim preneha stavka tiskarjev, začne v Beogradu izhajati nov list »Progres«, glasilo neodvisne omladine izven strank.

Srebrni denar v Nemčiji pride iz prometa. Odredba nemškega državnega finančnega ministra določa, da se srebrni denar potegne iz prometa in da odslej ne velja več kot plačilno sredstvo. Srebrni denar bo državna banka zamenjavala do 1. januarja 1921.

Požar v Dravljah. Poročali smo že včeraj, da je v sredo ponoči izbruhnil v Dravljah požar. Zgorelo je dva posestnikoma, prvega hlev, drugemu shramba za orodje. Razen goveje živine niso mogli rešiti ničesar. Razne požarne brambice so ogeni omeile. Govorijo se, da je nekdo nalašč zažgal. Širilo se tudi govorice, da se je vžgalo vsled tleče cigarete, ki jo je nekdo neprevidno vrzel v slamo.

Podpirajte
Jugoslovansko Matico!

KONJSKE DIRKE.

»Slovenski dirkalni klub«. Dodatek k že objavljenemu programu za pritrzanje konjskih dirk, se objavlja spored prvih dveh dirk.

Prva vozna dirka (trab dirka) se vrši v nedeljo 30. maja t. l. z sledečim sporedom:

I. Enovprezna za toplotkrvne konje. Amerikanci in njih potomci izključeni, dirkaški voz prepovedan. Daljaja: 1600 m.: 4 letni 30 m odpusta. (Konji, ki so v Sloveniji rojeni 50 m odpusta.)

Vloga: 50 K. Dobitki: 1. 1500 K. 2. 1000 K. 3. 600 K. 4. 400 K.

II. Enovprezna za mrzlokrvne konje, voznika (voznica) v narodni noši, dirkaški voz prepovedan.

Daljaja: 800 m.: 3 letni 30 m odpusta. (Konji, ki so v Sloveniji rojeni 30 m odpusta.)

Vloga: 50 K. Dobitki: 1. 1500 K. 2. 1000 K. 3. 600 K. 4. 400 K.

III. Enovprezna, za toplotkrvne konje.

Daljaja: 2000 m. Konji, ki so že pridikalni 3000 K. za vsake 500 K in od 3000 K naprej, za vsake 1000 K. 15 m doklade. Konji, ki še niso pridikalni 3000 15 m odpusta in nadalje za vsake 500 K še po 15 m. (Konji, ki so v Sloveniji rojeni 100 m odpusta.)

Vloga: 100 K. Dobitki: 1. 3000 K. 2. 1500 K. 3. 800 K. 4. 600 K.

VI. Dvovprezna za toplotkrvne konje. Amerikanci in njih potomci izključeni, dirkaški voz prepovedan. (Konji, ki so v Sloveniji rojeni 50 m odpusta.)

Daljaja: 2000 m.

Vloga: 50 K. Dobitki: 1. 1500 K. 2. 1000 K. 3. 600 K. 4. 400 K.

V. Dvovprezna, za mrzlokrvne konje, loiterski voz. Voznik (voznica) v narodni noši.

Daljaja: 1200 m. (Konji, ki so v Sloveniji rojeni 50 m odpusta.)

Vloga: 50 K. Dobitki: 1. 1500 K. 2. 1000 K. 3. 600 K. 4. 400 K.

VI. Dvovprezna za toplotkrvne konje.

Daljaja: 2400 m. Za vsake pridikalni 500 K. — 15 m doklade. (Konji, ki so v Sloveniji rojeni 100 m odpusta.)

Vloga: 100 K. Dobitki: 1. 2000 K. 2. 1000 K. 3. 800 K. 4. 600 K.

VII. Dvovprezna, za mrzlokrvne konje, loiterski voz na nlem z voznikom ali voznico, vstevši 10 ljud. v narodni noši.

Daljaja: 400 m. (Konji, ki so v Sloveniji rojeni 30 m odpusta.)

Vloga: 50 K. Dobitki: 1. 1500 K. 2. 1000 K. 3. 600 K. 4. 400 K.

Posebna določila.

1. Točka št. I. do inkl. VI. vozi se v trabu: VII v koraku.

2. Posesnik ali posestnica konja, kakor voznik (voznica) mora biti član kluba.

3. Prijave je vposlati do najkasneje 17. maja t. l. na »Slovenski dirkalni klub« v Ljubljano.

V prijavi je navesti: a) ime in bivališče posestnika konja in ime voznika (voznice) b) Popis konja (ime, starost, barva, spol, in rodovnik) ali je že dirkal, kdaj in kje in če je do bil kako darilo, kakšno. c) Barve, katere nosi voznik (voznica) pri dirki d) K kateri točki prilaži konja.

4. S prijavo, se mora poslati tudi vloga, brez vplačila vloge je prijava neveljavna. Vloge zapadejo vse.

5. K vsaki točki moralo biti prijavljeni najmanj 4 konji, sicer se točka ne vrši.

6. Naznačeno barvo nosi voznik (voznica) kot prevezo od leve rame do desnega boka, ali pa v predpisani dresi.

7. Dobitki se izplačajo dan po dirki pri »Kmetijski posolilnici« v Ljubljani.

8. Za konje, ki so več ko 200 km od Ljubljane, so startali pa niso pridikalni 400 K. dobe posestniki 300 kron odškodnine.

9. Z prijavo se podvrže vsakdo vsakemu izreku vodstva dirk.

(Dali prih.)

Jugoslovanska Matica.

Dnevni red

ustanovnega običnega zbora glavne podružnice J. M. v Ljubljani.

I. Pozdrav predsednika pripravljalnega odbora.

II. Poročilo pripravljalnega odbora.

III. Volitev odbora.

a) predsednika, b) podpredsednika, c) tajnika, d) blagajnika, e) ostalih odbornikov, f) odborinskih namestnikov, g) pregledovalcev računov.

IV. Slučajnosti.

Kraj običnega zbora se sporoči pravočasno.

V smislu pravil (člen 5.) knajo aktivno in pasivno volilno pravico vsi člani in redni člani ter dobrotniki stari nad 18 let.

Iste dne se vrši v istem kraju ob 9. seja pripravljalnega odbora.

Da bo mogoče razdeliti pravočasno vsem članom legitimacije, se pozivljajo vsi nabiralci članov v Ljubljani, da nemudoma oddajo nabiralne pole z nabiralnimi znaki v uradu. Člansko legitimacijo dobi vsak član v uradu ali na potem poverjenika, pri katerem se je vpisal.

Vsed tega se naprošajo vsi poverjeniki, da prevzamejo nalogo razdeliti legitimacije med one člane, ki so jih sami pridobili.

Vsi oni, katerim doslej ni bilo mogoče iz katerekoli vzroka pristopiti, se naprošajo, da se nemudoma odzave v uradu ob uradnih urah, to je od 9. do 13. Kdor bi pravočasno ne dobil legitimacije, se mu vroči pred običnim zborom.

Ohenem se pozivljajo vsi člani, da se porazgovore med seboj o kandidatih in pripravijo eventualne tožadavne predloge za občni zbor.

Pripravljalni odbor.

Pržakova ulica 3/I.

Jugoslovanska Matica. Ustanovni občni zbor glavne podružnice za Ljubljano, ki se je mel vršiti v nedeljo dne 25. t. m., se vsled obstoječih razmer preloži na nedolodni čas. Pripravljalni odbor.

NSS.

Politična šola NSS. Danes, v petek ob 20. uri se vrši politična šola.

Sport in turiztika.

Tujsko-prometne vesti s Kranjske gore. Na Bledu, v Bohinju, ob Vrbskem in Blaškem jezeru je opaziti letos močno gibanje za sprejem letoviščarjev in turistov. Ludi v gorenji Savski dolini se opaža nekaj sličnega, in upati je, da se bo letos tudi Kranjska gora, ta idilični kraj pod »Slovenskimi Dolomiti«, pripravila, da sprejme zopet svoje stare in nove goste. — Bivše »Oleševsko društvo« je izgubilo sicer po svojem ustanovniku in dolgoletnem izbornem voditelju, odloštem dr. Tlačarju, premnogo, toda upati je, da se bo društvo tudi po njegovem odhodu skušalo dvigniti in postaviti Kranjsko goro na ono stopinjo slovenskih letovišč, ki jo po svoji izborni legi in naravni oblagodarnosti zasluži. Novi odbor društva, ki se je preobrazilo v Prometno društvo, je na delu, da čimprej očisti Kranjsko goro in okolico neljubih vojnih ostankov, uredi in pripravi večje število privatnih stanovanj, poleg obstoječih hotelov in gostiln, da prenovi sprehajališča in popravi pota ter jih nanovo markira. Upati je, da se tudi nanovo premosti Piščenca v Babi. Vsem ljubljanskim letoviščnikom, ki ljubijo tih gorsko naravo bolj kot šumno letoviško življenje, priporočamo Kranjsko goro tudi zaradi tega, ker bo vsled zmernejših cen tudi uradniškim rodbinam in sploh srednjim slojem mogoče priti na Orenjskem do prijetnega letovišča.

Gledališče.

Centenim gr. abonentom. Ker se gr. abonenti niso odzvali prošnji uprave glede abonenta prosil se ponovno, da do 25. t. m. podaljšajo ali pa odkažejo abonement. V nasprotnem slučaju bo uprava prisiljena, da dotične sedeže brez ozira prodaja, ter za eventualne neugodnosti ni odgovorna.

REPERTOAR LJUBLJANSKEGA GLEDALIŠČA.

Opera.

23. aprila petek: »Faust«, ab. C.

24. aprila sobota: »Zongler«, ab. D.

25. aprila nedelja: »Rigoletto«, izven ab.

26. aprila ponedeljek zaprtu.

— Ljudski oder v Ljubljani. V nedeljo, dne 25. maja 1912 se uprizaro »Otroška tragedija«, nainovše delo znamenitega nemškega dramatika Karla Schönerherra. Vstopnice se dobe v predprodaji v trafiki g. Modičeve v Kopitarjevi ulici in v prodajalni Nove Založbe na Kongresnem trgu.

Književnost in umetnost.

PROBLEMI MALEGA NARODA.

Spisal Abditus. Ker smo dosegli lastno suvereno državo, je nujno potrebno, da se orjektiviramo o naših

anlogah, o naših problemih. Brošura je potrebna vsem, kmetom, delavcem, uslužbencem in meščanom. Brošura stane 3 K in se dobiva po knjigarnah in pri Zvezni tiskarni v Ljubljani. Toplo priporočamo!

Drobiž.

Pokopališče brezumnskih. V občini Albern pri Dunaju se nahaja pokopališče, kjer se pokopavajo mrtveci, katerih identiteta se ne more ugotoviti. Pomankame goriva je pustilo ubožno ljudstvo, da je na tem žalostnem kraju posekalo skrivoma vse drevje, večinoma stare vrbe. Nekateri so se izpozabili celo tako daleč, da so pokraj kiste iz grobov, položili ograjo in vse odnesli. Občina Albern se je radi tega pritožila in izjavila spodnjeavstrijski vladi, da se na tem pokopališču ne morejo več pokopavati mrtveci. Vlada je odredila preiskavo. Aretiranih je bilo precej krivcev, ki so tudi občutno kaznovani.

Lov za dijamanti. Angleški listi prinašajo vest iz Johannesburga v južni Afriki, da so tamkaj odkrili velike količine dijamantov. Nahaja se ta čudežni del zemlje v pustinji Tlaring pri Taungsu. Ta pustinja, v kateri ni ne vode, niti drevesca, je bila do sedaj rezervirana za bečuanke črnce, a sedaj jo bodo predali kopačem dijamantov. Ta vest o odkritju dijamantov se je s silno hitrostjo razširila po južni Afriki. Zelja po bogatstvu je mrzlično zgrabila ljudi, da so navzlic vsem resnim svarilom začeli trumoma zapuščati svoje dobre službe in se podajati iskat sreče v bečuanško deželo.

Požar v madžarskem velikaškem dvorcu. Kakor so pred kratkim poročali madžarski listi, je nedavno izbruhnil požar v dvorcu grofa Erdödy v Rothenburgu. Požar je uničil mnogo umetnin in zgodovinskih zbirk rodbine Erdödyja. Kakor se je naknadno ugotovilo, je izgorel pri tej priliki tudi tajni arhiv kneza Franca Rakoczyja. Nadalje je zgorel tudi baldahin na prestolu kralja Matjaža.

Amerikanski pravilki o kazni za bivšega cesarja Viljema. Zelo razširjeni amerikiški list »The Literary Digest« se je obrnil na ameriške pravilnike za vprašanjem, kakšno kazen bi zaslužil Viljem Hohenzollernski za svoje zločinske čine. Dospelo je 328 odgovorov. Od teh se jih je samo 27 izjavilo proti vsaki kazni, 106 jih zahteva smrt na vešalih, 137 preganjanje, 51 ječjo, a ostalih 7 razne druge kazni.

Trgovci z belimi sužnji zelo ogrožajo saarsko področje, ki se nahaja sedaj pod francosko okupacijo. Kakor poročajo nemški listi, se se dosedaj ni posrečilo prijeti nobenega teh individuov. Neko dekle iz Hünnerfelda je slo nekega dne v Altenwald. Dohitel jo je neki avtomobil, ki je zelo počasni vozil. Naenkrat se nagne neka moška oseba iz avtomobila in vrže laso proti deklici, da bi jo vjel in potegnil v avto. Napad pa ni uspel, in je deklica začela klicati na pomoč, nakar jo je avto jadno odkuril.

Trije moderni Robinzoni. V Plymouthu so dospeli vesti, da je admiral Jellicoe na nekem otoku v Tihem oceanu odkril tri moderne Robinzone. Bili so to neki Amerikanci, neki Francozi in neki domačini z otoka Tahiti, ki so živeli tamkaj popolnoma osamljeni že tri leta. Ves čas so se hranili samo s kokosovimi orehi in ribami. Bili so popolnoma ločeni od ostalega sveta, cel čas niso prejeli nobene vesti ali videli kakšno ladjo, pa niso niti vedeli, da se je vojna že končala. Admiral Jellicoe jih je vzel na svojo ladjo in jih rešil čudaškega življenja.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Anton Pesek.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Priporočamo jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani, Maršni trg št. 8. Hranilne vloge so obrestujejo po 4 odstotke. Jugoslovanski kreditni zavod uživa splošno zaupanje ter se lepo razvija. Opozarjamo na oglaš.

Gadje gnezdo

je najbolj čvasto slovensko leposlovno delo iz zadnjih let. Naročite ga lahko za malenkostno svoto 14 kron pri

»ZVEZNI TISKARNI« v Ljubljani.

Domače pridige Sitarjeve Jere.

DVANAJSTA PRIDIKA.

Sitar pride malce pozno domov ter izjavi, da hoče odslej ključ imeti.

»Primarha, Sitar, dejala bi, da bi se reklo čas tritati, če ba šel zdajle spat. Petefini se bodo vsak hip oglašili.«

»Zakaj sem potem pokonci ostala?«

»Zato, ker se mi je zljubilo pokonci ostati — tako zahvalo torej imam. Nak, prav nobena pomena nima tvoje govorjenje. Sitar. Nikoli ne bom pustila, da bi te dekle čakalo, pa je mir besedi. Kaj praviš?«

»Zakaj potem ostaja z menoj pokonci?«

»To je pa čisto druga stvar; saj vendar ne misliš, da bom sama ostala pokonci, kaj? Kaj praviš?«

»Kakšen pomen ima, da dve ostaneta pokonci?«

»To je moja stvar. Tega pa ne, Sitar, to pa že ne. Prav gotovo ne ostanem pokonci, da bi potem o tem govorila. Nehvaležen, brezčuten človek si, ko tako govoriš. Jaz sem pokonci, ker se mi zljubi; in ako bi te celo noč ne bilo domov — in ni dvoma, da bo kmalu tako daleč prišlo — vseeno ne pojdem spat, nikoli ne misli.«

»O, da! Vam možkim čas po vaših družbah res kaj prijetno teče — samopašneži! Tam se lahko smeješ, poješ, pripoveduješ zgodbe, na uro pa se ne zmisliš; ne pomisliš, da le na svetu oseba, ki je kot žena tvoja. Tebi to ni nič, da uboga ženska pokonci ostaja, šteje minute ter vidi v ognju vsakovrstne reči — misli včasih, da se ti je kaj hudega prigodilo — prava bedačina, da kolikaj skrbi za te. — To je vse skupaj nič. — O, ne! Kedar se ženska poroči, postane sužnja — hujši kot sužnja — in mora vse prenašati!«

»In kaj vse iztaknete za svoje pogovore, tega pa si ne morem misliti! Namesto da bi mož vsaki večer sedel doma pri svoji ženi in se podal ob krščanski uri k počitku — pa ti gre v družbo, kjer najde tropo ljudi, ki se ne brigajo zanj toliko, kolikor je za nohtom črnega — to je gorostasno! Kaj praviš?«

»Samo enkrat na teden greš?«

»To nima s tem prav nič opraviti; lahko bi tudi šel vsaki večer, in gotovo kmalu pojdeš. Ako pa pojdeš, potem pa pridi noter kakor moreš; jaz ne bom več ostajala pokonci, to ti povem. Moje zdravje se uničuje noč za nočjo, in — o, nikoli mi vendar ne govori, da se zgodi samo enkrat na teden; saj ti pravim, na nima to s tem prav nič opraviti — da bi imel oči, bi lahko videl, kako bolna sem; ampak ti nimaš oči za nikogar od svojih, ej, res da ne. Oči imaš samo za ljudi zunaj doma. Lahko ti je reči mi, da sem neumna in sična. Rada bi videla, žensko, ki bi tako ostajala pokonci kakor jaz.«

»Nočeš, da bi pokonci ostajala?«

»Da, da! Taka je tvoja zahvala — taka je tvoja hvaležnost. Izpodkopujem naj si zdravje, za to pa se naj pustim še žaliti. Lepih nazorov si se nabral v svojem društvu, Sitar!«

»Ampak eno tolažbo imam — eno veliko tolažbo; in ta je, da itak ne more dolgo trajati. Vsaki dan sem slabša — dobro čutim, dasi ne črhnem besedice o tem — ali poznam, kar čutim. In tako rečem, saj ne more dolgo trajati. Ampak potem bi res rada vedela, kdo bo potem zaradi tebe pokonci ostal! Potem bi rada vedela, kako bi tvoja druga žena — kaj praviš?«

»Nobena druga te ne bo nadlegovala?«

»Nadlegovala, glej za no! Jaz tebe nisem nikoli nadlegovala. Sitar, Nikdar ne. Ampak ti si tišč, ki si nadlegoval mene, in to dobro veš, dasi ravno sem kakor prava trapa prenašala vse in nisem znila niti besedice. Ampak saj ne more dolgo trajati — to je edino dobro!«

»Oj, samo da bi ženska molza vedeti, kaj

vse bo morala pretrpeti, predno se omoži! Nikoli mi ne govori, da bi rad spal! Ako bi res rad spal, potem pa pridi ob pravi uri domov! Kolikor jaz veni, je zdaj že čas vstati. Ne bi se čudila, ako ne bi bilo mlekarice v malo minučah. Vrabci so že pokonci; resnica, vrabci, pravim; ti, Sitar, pa bi moral do ušes zardeti, ker jih slišiš.«

»Ne slišiš jih?«

»Ha, ha! Nočeš jih slišati, hočeš nemara reči, Ampak jaz jih čujem. Nak, Sitar, to ni veter, ki zvižga skozi luknjo v ključavnici; saj še nisem čisto trapasta, najsi morda kaj takega misliš. Dejala bi, da vendar znam razločevati vrabca od vetra!«

»Ha! Ako pomislim, kakšen možak si bil, predno sva se vzela! Ampak zdaj si ves drugačen človek — popolnoma izpremenjen. A rekla bi, da ste vsi skupaj enaki — gotovo je, da mora vsaka reva veliko pretrpeti, akoravno bi rekla, da nobena ne toliko kakor jaz. V resnici bi dejala, da ne! Zahajati v krčme, ostajati tam pozno v noč, in — — —

»Kaj?«

»Ključ hočeš imeti?«

»Ali ga res? Ne, dokler bom jaz živa, Sitar. Ne bom hodila spat, ne da bi imela ključ doma, niti zaradi tebe niti zaradi najboljšega moža. Kar jih živi!«

»Ključ bi rad imel imeti?«

»Slišiš, le poskusi; to je vse, kar rečem, Sitar. Samo poskusi. Ne želim, da bi me spravil v jezo, ampak samo toliko rečem — samo poskusi!«

»Te je pa res da nekaj lepega, da bi oženjen možak nosil seboj ključ od hišnih vrat. To govori cele knjige, bi rekla. Res lepa je ta za družinskega četa. Hišni ključ! Kake da bi se vkradel ven in prikradel noter, kedar bi se ti zljubilo! Priti v hišo sredi noči kakor tat, namesto potrkati na vrata kakor vsak drug pošten človek. Oj, samo mi ne govori, da hočeš

s tem preprečiti, da bi pokonci ostajala — če se meni zljubi ostajati pokonci, kaj pa to tebe briga? Nekatere ženske bi resda delale velik šunder zaradi takega ostajanja pokonci, ampak ti se nimaš še prav nobenega vzroka pritoževati — Bog ve!«

»No, veš, pri moji veri, dolgo sem morala živeti, da navsezadnje kaj takega slišim. Ključ od hišnih vrat nositi seboj! Take reči sem slišala o mladih ničvrednih samcih, ki nikogar nimajo, da bi zanje skrbel, ampak da oženjen človek pusti ženo in otroke brez ključa doma — no, res veliko ti mora biti za nas. O, kaj lahko se reče, da želiš ključ samo radi miru in pokoja — kaj pa tebi mar, če mi je vse pokonci ostajati? Nobenega vzroka nimaš pritoževati se, nič hudega ni zato. Ampak, da veš, vse tvoje govorjenje je zaman. Samo tole ti rečem, Sitar: ako mi pošleš ključarja, da pomeji ključ, pa pokličem policajo: gotovo ga, kakor sem tvoja poročena ti žena.«

»Da ti povem svoje mnenje: kedar pride mož in hoče imeti svoj ključ od hišnih vrat, čimprej postane samec, tem boljše. To je, Sitar, da ti jaz ne bom nobena ovira pri tem. Slišiš, saj je vse zastoj, če mi rečeš, da naj držim jezik, zakaj — kaj?«

»Glava te boli od mojega govorjenja?«

»Tega pa ne, Sitar; po tvojem društvu te boli glava, po tvojem kadenju, in tvojem — Ampak, nak! Takega človeka pa še nisem videla v celim svojem življenju. Niti besedice ti že ne morem ziniti. Oreš od doma, se gostiš kakor kak cesar — na prideš domov ob dvajstih, ali katerikoli drugi uri se ti zljubi — potem mi pa še groziš, da hočeš imeti ključ, in — in — — —

Naposled sem v resnici zaspal, pravi Sitar, vsredi plohe stavkov kakor: da gre z otroci drugemu stanovat, da bova ločna živala, da noče biti sužnja — in tako dalje.

Zahtevajte »Jugoslavija« v oseh gostilnah, kavarnah in brionicah!

Pridobivajte naročnike!

Mali oglasi.

Proda se:

Proda se lep nagrobni spomenik. — Naslov v upravnistvu »Jugoslavije«. 578

»Koko kolo« (Waffenrad) z dvojni prestavo, novo, predvojni izdelek se po ugodni ceni proda. Naslov pove Anonimni zavod, Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 574

2 moška sedla (Bockastel) po nizki ceni na razpolago. Pojavnika daje Anonimni zavod, Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5 in podružnica Maribor, Oregorčičeva ulica števil 6 (Schillerstrasse). 575

Kupi se:

Kupim 1 ali 2 preprogi za pisarno. Ponudbe na upravnistvo »Jugoslavije« pod »Preproga«. 437

Službe:

Zlatarski vajenec se takoj sprejme. LUD. ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica 3. 571

Iščemo izveščano pisarniško mod vseno vseh pisarniških poslovanj ter strojepljiva, ki jo sprejemamo takoj. Le pisarne ponudbe prosimo pod listro »Izveščana« na upravnistvo »Jugoslavije«.

Razno:

Grafologična pojavitnica Maribor, prevzame strogo diskretno. Odd. I.: Brezobzirno presojanje značaja po vposlanih pisemskih izkušnjah, honorar 10 K, za Srbijo 4 D. — Odd. II.: Presojanje prošnji list., honorar 20 K, za Srbijo 6 D. — Odd. III.: Preizkusa anonimnih pisem in ponevarnih listin, honorar 100 K, za Srbijo 26 D. Naslov: Grafologična pojavitnica, Maribor, Slovenija. 554

Najprimernejši dar za mladino!!!

V srce segajoča povest slovenskega dečka iz svetovne vojne je

»Dore«

Napisal dr. IVAN LAH.

Cena s poštnino vred K 6.90.

Razpošilja: Zvezna tisk. v Ljubljani.

Vrati! Prijatelj! Zgoraj! Ljubljani! Priloge!

Nabavite si takoj PERD. SEIDLOVO

»Rastlinstvo naših alp«

Knjiga je neobhodno potreben pripomoček za vsakogar, ki želi v prirodi uživati, odmor in razvedriti, s poštnino vred stane vezana K 11.10. Za pošiljatev se izvolite obrniti na: Zvezno tiskarno v Ljubljani.

Pozor! Pavel in pevka društva! Pozor!

Mala pesmarica

za moški zbor; žepna izdaja 11x15 cm

- Stev. 1. Davorin Jenko: Sto čutiš, Srbije tužni?
 2. Ivan pl. Zajc: Zrinski-Frankopanka.
 3. Anton Hajdrih: Slabo sveča je brlela.
 4. Anton Hajdrih: Pod oknom.
 5. Anton Hajdrih: V sladkih sanjah.

Vsaka pesem stane 1 K; 11 izvodov 10 K.

Dobiva se v

Zvezni knjigarni, Ljubljana, Marlin trg števil 8.

Slavnemu občinstvu se priporoča

KAVARNA CENTRAL

poleg Zmajevnega (jubilejnega) mostu.

500

Lastnik Stevo Miholič.

Važno za krojaške delavnice.

V prihodnjih dnevih po zopetni otvoritvi železniškega prometa bo dospela partija

električnih krojaških likalnikov

novovrstne konstrukcije, prva kvalitete, največje trpežnosti v Ljubljani. Reflektante zaznamuje trdnja »SVEJLA«, Ljubljana, Mastni trg števil 25.

Tomasović i Visković

ZAGREB, Palmotičeva 22.

Telefon 12-58.

Brzjavlj: »TOMAVIS«.

Veletrgovina vinom,

prilpnuča svoje bogato skladište izvrstnih dalmatinskih, banatskih i hrvatskih vina.

Narodna knjižnica.

1. in 2. snopič: Val. Vedenik izbrani spisi. Broš. 8 K.

3.—5. snopič: Gaudeamus komedija v štirih dejanjih. Spisal Leonid Andrejev, poslovenil dr. Joža Glonar. Broš. 8.—K.

6.—9. snopič: Gadje gnezdo. Povest iz dni trpljenja in nad. Spisal Vladimir Levstik. Broš. 10.—K, vez. 14.—K.

10.—12. snopič: Bele noči. Mali junak. Spisal F. M. Dostojevskij, preložil dr. Vlado Borštnik. Broš. 10.—K, vez. 14.—K.

13.—15. snopič: Moje življenje Spisal Ivan Cankar. Broš. 10.—K, vez. 14.—K.

Založila in izdala »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Poravnajte zaostalo naročnino takoj, da se vam pošiljanje lista ne ustavi!

Slamnike

barva v vseh niansah in čisti

tovarna Jos. Relch.

Menjačnica

KOSTE ARSENICA

Zagreb, Nikoličeva ul. 3.

Kupuje i prodaje najkvalitetnije sve vrste srebrnog, zlatnog i papirnog novca. 548

Zanesljivi, izkušeni, zelo energični

dve strežnici

se iščeta proti takojšnjemu sprejemu za bolnišnico bratavske skladišnice v Trbovljah. Prošnje je naslavljaliti na bratavsko skladišnico v Trbovljah. 570

Kupim

1 namizni in 1 stenski

telefonski aparat

Ponudbe na upravnistvo

»Jugoslavije«.

Oblastveno konces. zavod za po-

končevanje podgan, miši in mrčesa

Kolodvorska ulica 39

se priporoča v pokončevanje pod-

gan, miši, ščurkov, rusov, stenice,

moljev itd. z različnimi novoiz-

najdenimi povsem zanesljivimi

sredstvi v zvezi s posebno me-

todo. Uspeh jamčen. Sprice-

vala na razpolago.

Spretnega, izveščanega

nabiralca oglasov

Upravnistvo JUGOSLAVIJE, Ljubljana, Marlin trg št. 8.

sprejememo

Le savon français Francosko milo

vaut de l'or 565 kakor iz zlata

en vente partout se prodaja povsod

Eau de cologn. Driay kolinska Driay voda

en flacons de 120 grammes. v steklenicah po 120 gramov.

Vente en gros. Prodaja na debelo.

Ljubljana, DRIAY, Pred Škofijo 21.

Sveče,

»Mira« v zavojih po 1 kg,

kavo, modro galico,

užigalice, žveplo,

koruzo, oves,

moko

ter ostale deželne pridelke in sadeže prodajajo samo na debelo po zmernih cenah

Dumić, Gjivić & Pitarević

ZAGREB, Zrinjevac 15.

Podružnica: ZEMUN. Int. tel. 22-69.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

Marijin trg 8, Wolfova ul. 1. Podružnica v Murski Soboti.

Telefon 24.

Sprejema

hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po 4 %.

Hranilne vloge

na knjižice 2,808.412.— K, na tekoči račun 2,496.684.59 K.

Daje

posojila na vknjižbo, poročstva in trgovske kredite.

Financira

trgovska in industrijska podjetja.

Denarni promet nad 31 milijonov K